

Indhold

Plads til alle betaler sig 1

Hvis flygtninge og indvandrere integreres på det danske arbejdsmarked, vil det kunne hæve arbejdsstyrken med ca. 26.000 personer i løbet af en kort årrække. Det vil forbedre statsfinanserne med ca. 8 mia. kr., vurderer LO's økonomer.

HF skal rettes mod de voksne i job 3

LO opfordrer den ny regering til at reformere HF-uddannelsen. Det kan bane vejen for et reelt kompetenceløft på arbejdsmarkedet.

Efterlønsreform slår nu igennem 5

Nye tal viser, at tilgangen til efterløn er faldende. Meget tyder derfor på, at reformen har virket, så lønmodtagerne venter med at trække sig tilbage.

Holdningen 6

Valget udløste en massiv højredrejning og resulterede i et hidtil uset stærkt Venstre. Det kan vi ærgre os over, ikke mindst fordi Venstres formand udelukkende sikrede sit valgresultat på en glat facade, som den borgerlige presse ikke et øjeblik forsøgte at ridse i, skriver LO's formand Hans Jensen.

Udspil 29. november 2001

Nyhedsbrevet *Udspil* udgives af Landsorganisationen i Danmark Rosenørns Allé 12, 1634 København V Tlf. 3524 6000, fax: 3524 6308, www.lo.dk, e-mail: udspil@lo.dk

Ansvarshavende redaktør: Hans Jensen. I redaktionen: Susse Maria Holst, Dorte Monggaard, Erik Harr og Michael Bræmer. Layout: LO. Illustration: Knud Andersen, Skønvirke. Mangfoldiggørelse ikke tilladt uden tilladelse fra LO. ISSN-nr.: 1397-9930

Integration

Plads til alle betaler sig

Hvis flygtninge og indvandrere integreres på det danske arbejdsmarked, vil det kunne hæve arbejdsstyrken med ca. 26.000 personer i løbet af en kort årrække. Det vil forbedre statsfinanserne med ca. 8 mia. kr. På den baggrund er det altafgørende, at den nye regering og arbejdsgiverne tager udfordringen op. Foreløbig har Venstre imidlertid bebudet, at de vil spare en kvart mia. kr. på et kasseeftersyn på udlændingeområdet, hvilket er meget ufornuftigt, mener LO.

Det bliver en helt afgørende udfordring for den borgerlige regering i de kommende år at isolere udlændingediskussionen fra spørgsmålet om integrationen af de nuværende indvandrere og efterkommere. De nye danskere kommer til at spille en afgørende rolle, hvis væksten i arbejdsstyrken – og dermed fundamentet for velfærdssamfundet – skal fortsætte. Vi ved bl.a., at vi inden for sundhedssektoren meget snart kommer til at mangle tusindvis af social- og sundhedshjælpere.

En tilnærmelse af erhvervsdeltagelsen blandt flygtninge og indvandrere i aldersgruppen 25-54 år til niveauet for etniske danskere skønnes isoleret set at kunne hæve arbejdsstyrken med ca. 26.000 personer i løbet af en kort årrække. I dag er ledigheden for indvandrere eksempelvis på 16,5 pct., mens ledighedsprocenten er på 4,4 pct. for danskere. Dette svarer til, at ledigheden blandt indvandrere er tre gange højere end for den øvrige befolkning. Danmark er da også det land i OECD, som har den højeste ledighed for indvandrere i forhold til den indenlandske befolkning.

I forhold til udviklingen af den fremtidige velfærd vil væksten være af stor betydning. Den gennemsnitlige bruttoværditilvækst pr. beskæftiget er p.t. omtrent 440.000 kr, viser beregninger foretaget af LO's økonomer. Øges beskæftigelsen med de 26.000 personer, repræsenterer det en forøgelse i bruttoværditilvæksten på knap 11,5 mia. kr. Med et gennemsnitligt skattetryk på ca. 47,5 pct. vil det forøge skatteindtægterne med godt 5,4 mia. kr. De sparede nettoudgifter til forsørgelse vil samtidig være i omegnen af 2,6 mia. kr. Alt i alt forbedres statsfinanserne således med op mod 8 mia. kr., hvis det lykkes at få integreret indvandrere og efterkommere i forøget omfang.

Har brug for flere hænder

Integration af flygtninge og indvandrere er med andre ord god husholdningsøkonomi. Hvis integrationen lykkes, er det ikke blot en fordel for de nye danskere. Det sparer også samfundet penge og giver den enkelte og den enkelte familie social tryghed og mulighed for selvforsørgelse. En vellykket integration sikrer, at alle bidrager til de fælles kasser. Bl.a. til skolerne, til folkepensionen, til hospitalerne, til politi og forsvar og til den kollektive trafik.

– Det er jo ikke nogen nyhed, men desværre ikke noget, der blev fokuseret ret meget på i valgkampen. I stedet blev der udelukkende fokuseret

på udlændingespørgsmålet og nye stramninger. Det er ekstremt farligt, både set ud fra en menneskelig synsvinkel, men altså også, når vi ser på de tørre tal. Der er ikke nogen tvivl om, at en vellykket integration kan betale sig rent samfundsøkonomisk, lyder det fra LO's næstformand Tine Aurvig Brøndum.

Vil gerne integreres

Undersøgelser viser, at det ikke burde være så svært at integrere flygtninge og indvandrere på arbejdsmarkedet. En undersøgelse foretaget for LO af analyseinstituttet Catinét, og som kan læses på LO's hjemmeside under "Etnisk Ligestilling", viser, at den faglærte og ikke-faglærte lønmodtager med en etnisk baggrund ikke adskiller sig ret meget fra danskeren, når det gælder holdning til arbejde, kolleger og ledelse. Tværtimod er signalet tydeligt: nydanskeren er en fleksibel og imødekommende medarbejder, som har det fint med den måde, vi omgås hinanden på arbejdspladsen.

Skal integrationen lykkes, er det imidlertid nødvendigt at satse på mere og mere uddannelse af den nye befolkning. Dertil kommer en række nye initiativer på arbejdsmarkedet, der er nødvendige for, at de overhovedet får et arbejde.

Indsats her og nu

LO anbefaler den nye regering følgende indsatsområder:

- Der skal udvikles åbne personalepolitikker, udviklet i dialog mellem ledelse og medarbejdere, samt en grundlæggende forståelse for, at en vellykket integration ofte kræver arbejdsorganisatoriske tilpasninger
- Der skal foregå en stadig udvikling af forskellige typer af 'integrationssluser' som f.eks. mentor-, tovholder- og isbryderordninger og iværksættelse af informationsindsatser omkring disse ordninger
- Flygtninge og indvandreres selvbeskæftigelsesmuligheder skal fremmes
- Der skal foregå en øget indsats for kortlægning (og anerkendelse af) uddannelse og arbejdserfaringer opnået i hjemlandet.
- Der skal udvikles modeller for og metoder til arbejdspladsrelateret dansk
- Der skal skabes et mere effektivt, arbejdsmarkedsrelateret, fleksibelt og individuelt introduktionsforløb

Integrationen er truet

Det er imidlertid usikkert, hvor mange ressourcer det regeringsledende parti Venstre er indstillet på at forbedre integrationen med. Ifølge partiets finanslovindspil skal der spares 250 mio. kr. på et kasseeftersyn på udlændingeområdet. LO forestiller sig bestemt ikke, at man kan klare det med en mindre finansiering end i dag, snarere tværtimod.

Dertil kommer, at V og K generelt vil reducere (eller helt lukke) alle

puljer, hvilket vil gå ud over de arbejdspladsintegrerende ordninger som tovholder- og isbryderordningen, som LO er stor tilhænger af.

– Vi vil snarest muligt tage kontakt til den nye minister for flygtninge, indvandrere og integration, Bertel Haarder, for at sikre os, at regeringen får taget hul på nogle af de opgaver, vi har skitseret. Hvis Venstre fastholder deres finanslovsforslag, lover det ikke godt for fremtiden. Men vi håber, at den nye regering tillægger emnet den vægt og de økonomiske ressourcer, der er nødvendige for, at vi får løst nogle af de problemer, vi har nu og dermed også åbnet op for nogle af de muligheder, vi kan få, hvis integrationen lykkes, siger LO's næstformand Tine Aurvig Brøndum.

Yderligere kommentarer: LO's næstformand Tine Aurvig Brøndum, tlf.: 3524 6000

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Jette Lykke Jensen, tlf.: 3524 6157

Uddannelse

HF skal rettes mod de voksne i job

LO opfordrer den ny regering til at reformere HF-uddannelsen. Det kan bane vejen for et reelt kompetenceløft på arbejdsmarkedet.

HF-uddannelsen skal udbygges, så den i langt højere grad tager højde for voksnes behov for almene kvalifikationer. Især HF-enkeltfag skal have en central placering, hvis VEU-reformen skal sikre det kvalifikationsløft af den samlede arbejdsstyrke, som arbejdsmarkedet har brug for.

Det siger LO-sekretær Harald Børsting, som også peger på, at HF (højere forberedelseseksamen) netop kan bidrage til at skabe den mobilitet i uddannelsessystemet, der bl.a. var tilsigtet med voksen- og efteruddannelsesreformen fra 1999.

Som LO ser det, skal HF være det redskab, der f.eks. kan give faglærte en reel mulighed for at kvalificere sig til at starte på en videregående uddannelse som ingeniør eller tilsvarende.

På baggrund af den seneste evaluering af HF-uddannelsen er der i dag bred enighed om, at der er behov for at gennemføre en reform af uddannelsen. Det er især de direkte aktører på HF-området – amterne og uddannelsesinstitutionerne – der har drøftet mulighederne for at ændre og modernisere HF-uddannelsen. Derimod har arbejdsmarkedets parter ikke tidligere markeret deres synspunkter på dette felt.

Videregående uddannelser for voksne

– Regeringsskiftet har ikke gjort behovet for en HF-reform mindre – tværtimod. Derfor vil LO opfordre til, at drøftelserne om den fremtidige HF-uddannelse udmøntes i et lovforslag, som sikrer den modernisering af uddannelsen, der presser sig på. Fra LO's side vil vi især pege på behovet for, at HF bliver mere målrettet i forhold til den brede gruppe af voksne, der er aktive på arbejdsmarkedet, og som gerne vil i gang med en videregående uddannelse, siger Harald Børsting.

Den seneste reform af voksen- og efteruddannelserne giver en række nye muligheder for, at de beskæftigede kan kvalificere sig på forskellige niveauer. Blandt de nye uddannelses tilbud er den forberedende voksenundervisning FVU, den grundlæggende voksenundervisning GVU samt den videregående voksenundervisning VVU og Diplom- og Masteruddannelserne på højeste niveau.

Men for at bruge de nye fleksible muligheder i VEU-systemet kræves det, at de voksne elever har mulighed for at supplere deres kvalifikationer på bestemte felter. Og her er især HF-enkeltfag en vigtig genvej, som kan sikre den enkelte adgang til den ønskede uddannelse.

Sammenhæng mellem systemer

I forvejen er det i høj grad LO's medlemsgrupper, der benytter HF. På enkeltfagsdelen har ikke færre end 70 pct. af deltagerne grundskolen eller en erhvervsuddannelse som højeste uddannelsesniveau. Derfor er der også udsigt til, at HF-tilbuddet vil blive brugt, hvis uddannelsen i højere grad målrettes voksne med erhvervs erfaring.

– Det betyder naturligvis ikke, at HF ikke skal fastholdes og udbygges som et tilbud til de gruppe af unge, som ikke ønsker en traditionel erhvervs- eller gymnasieuddannelse. HF er også et vigtigt led i ungdomsuddannelserne. Men samtidig så LO gerne, at der også inden for dette felt skabes en tættere sammenhæng mellem systemerne. Det er der jo taget hul på med EUD-reformen, der som noget helt nyt sikrer unge på erhvervsskolerne mulighed for at tage en række fag på gymnasierne, hvis de har behov for det, tilføjer Harald Børsting.

På samme måde ser han et perspektiv i at udvikle HF's voksendel og gøre målgruppen bredere, så flere erhvervsaktive kan benytte dette tilbud. Hidtil har HF især været brugt som adgangsvej til bestemte mellemfag uddannelser som f.eks. lærer eller sygeplejerske. Efter LO's opfattelse er der behov for at brede spektret ud, så også de tekniske og administrative områder inddrages. Det kan ske ved at oprette nye fag eller fagpakker på HF-kurserne.

Mere motiverende

På HF-enkeltfag vil det være oplagt at inddrage fag fra HTX og HHX - både på A- og B-niveau - som også vil være mere anvendelsesorienterede og dermed mere motiverende og engagerende for voksne med erhvervs erfaring. Samtidig lægger LO op til, at HF's placering på voksenuddannelsescentre skal styrkes, og at det udvidede samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne også skal omfatte VUC.

Dog skal det fortsat være et overordnet mål for HF-uddannelsen, at den sikrer generel studiekompetence - uanset at de konkrete valg af fag og niveauer indsnævrer den enkelte elevs efterfølgende studiemuligheder.

Som led i en kommende reform ønsker LO også at styrke det voksenpædagogiske indhold i HF-uddannelsen.

– Det er vigtigt, at undervisningen tager afsæt i de voksnes praktiske erfaringer og behov, og at eleverne inddrages mest muligt. De kommer

med meget specifikke forudsætninger og egne målsætninger – derfor skal de forskellige tilbud tilrettelægges så fleksibelt, så de understøtter elevernes evne til selv at planlægge og gennemføre uddannelsen, siger Harald Børsting.

Han mener i øvrigt, at HF's centrale betydning for de nye voksen- og efteruddannelser tilsiger, at arbejdsmarkedets parter i højere grad ses som egentlige interessenter i forhold til HF-uddannelsen.

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Harald Børsting, tlf. 3524 6000.

Yderligere oplysninger: Uddannelseskonsulent Anders Vind, tlf. 3524 6144.

Efterløn

Efterlønsreform slår nu igennem

Nye tal viser at tilgangen til efterløn er faldende. Meget tyder derfor på, at reformen har virket, så lønmodtagerne venter med at trække sig tilbage. Det sikrer en større arbejdsstyrke og vil forhåbentlig give ro på efterlønsområdet de næste mange år.

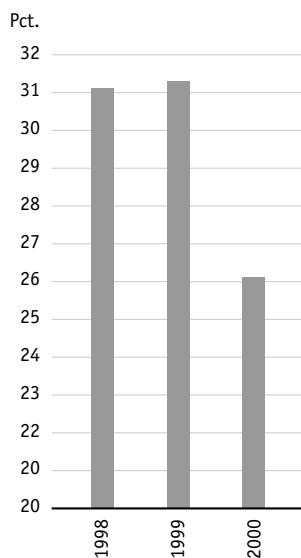
En helt ny statistik fra Arbejdsdirektoratet peger på, at efterlønsreformen nu endelig bærer frugt. Statistikken viser, at antallet af efterlønsmodtagere er stigende siden efterlønsordningen trådte i kraft i juli 1999. Tallene viser klart fald i forhold til det antal, der kunne gå på efterløn.

Målet med den nye efterlønsordning var at få de ældre til at blive på arbejdsmarkedet, blandt andet ved at udskyde deres overgang til efterløn til de var fyldt 63 år. Det er lykkedes, da tallene viser en faldende udnyttelsesgrad generelt og især en faldende udnyttelsesgrad for de 60-62 årige. Statistikken bekræfter den udvikling.

Det fremgår af tabellen, at andelen af de potentielle personer, der kunne overgå til efterløn, er faldet fra 1999 til 2000 og fortsat ind i 1. halvår 2001.

Derudover ses det, at personerne, der overgår til efterløn, primært overgår som enten 60-årige eller som 63-årige. Blandt de 60- 62-årige er der færre af de potentielle personer, der udnytter deres efterlønsret.

Tilgang i efterlønsordningen i forhold til den mulige tilgang. Målt i procent.

Kilde: Arbejdsdirektoratet

Tilgang i efterlønsordningen i forhold til den mulige tilgang. Målt i procent.

	1998	1999	2000	1. halvår 2000	1. halvår 2001
60 år	50,7	49,8	41,9	21,2	20,4
61 år	15,3	15,3	11,7	6,0	4,1
62 år	14,6	16,3	11,3	5,7	5,4
63 år	35,3	34,4	32,3	15,9	15,8
64 år	18,8	20,0	15,4	8,2	7,0
65 år	18,8	22,4	19,3	10,1	8,6
66 år	11,7	13,8	9,8	5,0	4,3
I alt	31,1	31,3	26,1	13,2	12,0

Kilde: Arbejdsdirektoratet

Højtuddannede går senere på efterløn

Opgørelsen er også fordelt på a-kasser og her fremgår det, at i KAD's a-kasse er 85,2 pct. af de mulige medlemmer overgået til efterløn, i RBF's a-kasse drejer det sig om 82,3 pct., i NNF's a-kasse 78,4 pct. og i SID's a-kasse 76,8.

Den laveste andel af efterlønsmodtagere set i forhold til det potentielle antal efterlønsmodtagere findes i Akademikernes a-kasse med 35,6 pct., Civiløkonomernes a-kasse med 36,8 pct., og Ingeniørernes a-kasse med 37,5 pct. på efterløn.

Hvis tendensen til at udskyde eller helt fravælge efterlønnen fortsætter, så vil efterlønsreformen have haft den tilsigtede virkning. Der er nu brug for ro på efterlønsområdet, så reformen kan få lov at virke.

Yderligere oplysninger kontakt LO-konsulent Jan Eriksen på tlf. 3524 6146

Holdningen

LO vil være konstruktiv og kritisk

Af Hans Jensen, formand for LO

Valget udløste en massiv højredrejning og resulterede i et hidtil uset stærkt Venstre. Det kan vi ærgre os over, ikke mindst fordi Venstres formand udelukkende sikrede sit valgresultat på en glat facade, som den borgerlige presse ikke et øjeblik forsøgte at ridse i.

Regeringsgrundlaget gjorde os klogere på, hvad den nye regering har planer om, og hvad det kommer til at betyde for almindelige lønmodtagere. Her så vi bl.a., hvad der kun kan tolkes som et ideologisk angreb på fagbevægelsen i Danmark. Det drejede sig om forslag om tværfaglige a-kasser, tilløb til at undergrave eksklusivaftaler og et forslag om tvangsindgreb i overenskomsterne vedrørende deltid.

Det giver mig anledning til kraftigt at opfordre den nye regering til at stå vagt om den danske model og lade arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer selv finde ud af løn- og ansættelsesvilkår. Eksklusivaftaler er jo f.eks. aftalt mellem lønmodtagere og arbejdsgivere i fælles interesse.

Den parlamentariske situation dækker over store forskelle på en række centrale politiske områder - både mellem Venstre og konservative og mellem VK på den ene side, Dansk Folkeparti på den anden og de små midterpartier på den helt tredje. Det er en situation, der giver mulighed for indflydelse.

LO vil søge indflydelse og påvirke regeringen, men også forholde sig kritisk til den førte politik. Jeg vil derfor opfordre den nye regering til på sin side at undgå polarisering, og i stedet søge et bredt samarbejde politisk og med arbejdsmarkedets organisationer om de store udfordringer, som dansk økonomi står overfor. Det vil skabe de meste holdbare løsninger. Det er helt nødvendigt, at vi fortsat går offensivt til værks, så beskæftigelsen bliver ved med at have første prioritet i den økonomiske politik.

Det vil være intet mindre end katastrofalt, hvis regeringen, som bebudet i valgkampen, svækker den aktive arbejdsmarkedspolitik ved at skære i indsatsen mod ledighed. Særligt i den nuværende situation, hvor økonomien er ustabil, er det det stik modsatte, der er brug for.

De mange gyldne valgløfter, der blev udstedt i valgkampen, må for alt i verden ikke føre til en uansvarlig politik, der sætter de seneste ni års fremgang over styr. De forbedringer på velfærdsområdet, der er brug for, skal ske i balance med udviklingen på arbejdsmarkedet og i samfundsøkonomien.

Regeringen bliver også nødt til at se på, hvordan arbejdsstyrken kan øges. Dette vigtige spørgsmål leder man forgæves efter svar på i det visionsløse regeringsgrundlag, der er blevet fremlagt.

Jeg vil i den forbindelse opfordre den ny regering til at flytte opmærksomheden fra de nærmest hysteriske stramninger af udlændingepolitikken, og i stedet begynde at se på det store potentiale, som indvandrerne er for Danmark og det danske arbejdsmarked. Med den arbejdskraftmangel, der er i vente i den kommende år, har vi slet ikke råd til at lade være.